

OHSWA

MAGAZINE

นิตยสารสมาคมอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในการทำงาน
(ส.อ.ป.) พ.ศ. 2567 ปีที่ 3 ฉบับที่ 3

บทความพิเศษ

โดยคุณมานพ ชากูรวัชชัย
ศิษย์ OCC MU รุ่นที่ 4 บันทึก“เท่าที่จำได้”

ข้อคิดที่จะฝากไว้ จาก
ศาสตราจารย์ พญ.มาลินี วงศ์วานิช

ไม่ว่าจะเป็นเรา ช่องว่างระหว่างคนกับงาน ทรัพยากรคนงาน นายจ้างผู้จ้าง มีข้อจำกัด
หลายคน เราในอาชีพนี้ไม่มีอะไรที่ง่ายกว่าที่กล่าวมานี้ เราขอถือว่าเราได้ยุติงาน
ความรับผิดชอบที่งานนี้แล้วหรือ ???
ข้อคิดที่อยากจะฝากเอาไว้ คือการร่วมมือกันจริง ความซื่อสัตย์สุจริต และ
ยึดมั่นในวิชาชีพ ไม่เห็นแก่ตัว ไม่เห็นแก่ใครเราเช่น หากมีการร่วมมือ
ทุกคนได้เป็นอย่างดี ความรับผิดชอบในงานของเราเอง ความเสียสละโดยไม่
เห็นความผิดที่คิดที่จะเกิดขึ้นได้ทันตราบเท่าที่สมควร
ขอวิงวอนขึ้น แต่ขอเป็นจริงได้โดยใจจริง อยู่เสมอและใจของพวกเราเอง.

ดร.มาลินี วงศ์วานิช 2533

ปฐมนิเทศคุณ ม.มหิตล

หัวหน้าภาควิชาอาชีวอนามัยและความปลอดภัย
พ.ศ. 2512-2531

การจัดการความปลอดภัย
พื้นที่ก่อสร้างขนาดเล็กและกลาง

เตรียม:

1. ศึกษาระเบียบการก่อสร้างในท้องถิ่น (แจ้งช่างไปขอ)
2. จัดตั้งทีมความปลอดภัยและสุขภาพ (Safety & Health Team)
3. ฝึกอบรมผู้ปฏิบัติงานก่อนเริ่มงาน

OSU:

วันที่ 1 กรกฎาคม 14 ส.ค. 67
วันที่ 2 ตุลาคม 21 ส.ค. 67
เวลา 8:30-16:00 น.

สถานที่ Training Center at อโงก

Report

Status: Total 5, Open 3, Closed 2

1 Jan 2023: Car Safety (Open)

2 Jan 2023: Warehouse (Closed)

Safety Pyramid

Year to Date: Month to Date

Weekly by Date

Top 3

Top 1, Top 2, Top 3

Smart Application for Safety Observation Index

OCCUPATIONAL HEALTH AND SAFETY
AT WORK ASSOCIATION

OHSWAmagazine

กองบรรณาธิการนิตยสารสมาคมอาชีวอนามัย และความปลอดภัยในการทำงาน (ส.อ.ป.) OHSWA MAGAZINE

กองบรรณาธิการนิตยสาร

คณะกรรมการบริหาร ส.อ.ป.

รศ.วิชัย พุกฤษธาราธิกุล	นายกสมาคม
นายภคภูญา ชัยกุล	อุปนายกบริหาร
ผศ.ดร.เด่นศักดิ์ ยกยอน	อุปนายกวิชาการ
นายธวัชชัย ชินวิเศษวงศ์	อุปนายกบริการ
รศ.ดร.ปวีณา มีประดิษฐ์	เลขาธิการ
นายวีริต จิรไชยภาส	เหรัญญิก
นายยุทธภูมิศักดิ์ บุญธิมา	นายทะเบียน
นายบัญญัติ ตรีธนาอุทัยกร	ปฏิคม
รศ.ดร.สุนิสา ชายเกลี้ยง	วิเทศสัมพันธ์
อ.ดร.ปาริฉัย กุณฑลบุตร	ประชาสัมพันธ์

กรรมการกลาง

ผศ.ดร.ธิดิมา ณ สงขลา
 ผศ.ดร.เกียรติศักดิ์ บัตรสูงเนิน
 ว่าที่ ร.อ.ไพฑูรย์ เหมือนเพชร
 นายประกาศ บุตตะมาต
 นายพัฒนเกียรติ ชัยสมสุขฤดี
 นางสาวทิพวรรณ อังศิริ
 นายสงคราม ตันติถาวรวัฒน์

ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์วิชัย พุกฤษธาราธิกุล

บรรณาธิการนิตยสาร

รองศาสตราจารย์ ดร. สุนิสา ชายเกลี้ยง

กองบรรณาธิการ

รศ.ดร.ปวีณา มีประดิษฐ์	นายภคภูญา ชัยกุล
ผศ.ดร.เด่นศักดิ์ ยกยอน	นายธวัชชัย ชินวิเศษวงศ์
ผศ.ดร.ธิดิมา ณ สงขลา	นายยุทธภูมิศักดิ์ บุญธิมา
ผศ.ดร.วรรณมล บุญยไยอิน	นายวีริต จิรไชยภาส
ผศ.ดร.วิภาดา ศรีเจริญ	นายประกาศ บุตตะมาต
ผศ.ดร.สุภาภรณ์ ยิ้มเที่ยง	นางสาวทิพวรรณ อังศิริ
ผศ.ดร.พรนิภา บริบูรณ์สุขศรี	นางสาวนันท์นภัส สาระโกด
ผศ.ดร.เกียรติศักดิ์ บัตรสูงเนิน	นางสาวมารีสา พูลพลบ
อ.ดร.ณัฐภรณ์ ชูช่วย	นายพัฒนเกียรติ ชัยสมสุขฤดี
อ.ดร.ธวัชชัย ดาเชิงเขา	นายบัญญัติ ตรีธนาอุทัยกร
อ.ดร.ปาริฉัย กุณฑลบุตร	นายสงคราม ตันติถาวรวัฒน์
อ.ดร.วรรณวรรณ กูชาติดา	นางสาวชลธิชา ชำดม

ฝ่ายจัดการผลิต

นางสาวสุธีรัตน์ เวสารัชวรกุล

สารจากบรรณาธิการ

สวัสดีทุกท่านค่ะ พบกับ OHSWA Magazine ปีที่ 3 ฉบับที่ 3 นิตยสารออนไลน์สมาคมอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในการทำงาน สื่อกลางการถ่ายทอดความรู้ แนวปฏิบัติ นวัตกรรม เทคโนโลยี และข่าวสารความปลอดภัยสู่สมาชิก OHSWA เรื่องเบาๆ ผ่าน Handy Magazine อ่านได้ทุกที่ทุกเวลา มุมสบาย ๆ สไตล์มุกกาแป เพื่อสืบสานงานความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อม สู่ความยั่งยืน พบกับเรื่องเด่นคัดสรรฉบับนี้ เริ่มจาก OHSWA News ปีนี้ OHSWA ได้เป็นเจ้าภาพร่วมจัดงานประชุมวิชาการนานาชาติกับหน่วยงานในเครือข่าย การจัดงานประชุม The Asia-Pacific Occupational Safety & Health Organization ครั้งที่ 38 (APOSHO38 Conference) โดยร่วมกับสมาคม SHAWPAT จัดที่กรุงเทพฯ และต่อมามีงานประชุมวิชาการนานาชาติ The 7th ANOH (Asian Network Occupational Hygiene) Conference จัดที่เมืองกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย ตลอดจน Safety talk น่าสนใจผ่าน TikTok ของ จป.ว. สมาชิก เรื่อง “เสาไฟฟ้ามีสายอะไรบ้าง” และ Safety law ประเด็นกฎหมายใหม่ประกาศของกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน พร้อมผลงานเด่นรับรางวัลจากงานประชุมนานาชาติ APOSHO38 ใน Chapter Academic to Innovation ของต้นกล้า จป.สาขาอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ม.ขอนแก่น เรื่องแอปพลิเคชันสำหรับการตรวจสอบความปลอดภัยในการทำงาน ตามด้วยผลงานวิจัยของ ส.อ.ป. ที่กำลังพัฒนาต่อเนื่องโดยมีการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการความปลอดภัยในพื้นที่ก่อสร้างเพื่อความปลอดภัยในการทำงาน และเพิ่มประสิทธิภาพของงาน ตามด้วยเปิดแฟ้มสร้างแรงบันดาลใจสู่ความยั่งยืน ฉบับนี้เป็นบทความพิเศษ บันทึก “เท่าที่ทำได้” จากคุณมานพ ชาญธวัชชัย ติษย์อาชีวอนามัยรุ่นที่ 4 ในเรื่อง “ประวัติการพัฒนางานอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในประเทศไทยในบทบาทของกระทรวงแรงงาน” บทบาทงานด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยจากกระทรวง” และปิดท้ายด้วย Safety One Page-Safety หน้าเดียวจบ “สอบสวนอุบัติเหตุ ไปเพื่ออะไร” โปรดติดตามเรื่องราวในเล่ม **OHSWA E-Magazine “เรานำทฤษฎีสู่การปฏิบัติและถ่ายทอดงานความปลอดภัยสู่ความยั่งยืน”** นิตยสารจาก ส.อ.ป. และฝากติดตามสาระสำคัญดีนี้ผ่านนิตยสาร ส.อ.ป. ที่จะตามมาฉบับต่อไปค่ะ

ด้วยความปรารถนาดี

รองศาสตราจารย์ ดร.สุนิสา ชัยเกลี้ยง
บรรณาธิการนิตยสาร ส.อ.ป.

สารบัญ

01

OHSWA NEWS ข่าว ส.อ.ป.
หรือ OHS SAFETY INTER NETWORK

1

02

SAFETY TALK จป.ขอเล่า พากุญ MOUTH

3

03

SAFETY LAW
กฎหมายความปลอดภัย

5

04

ACADEMIC TO BEST
PRACTICE/INNOVATION

8

05

MARKET PLACE AND TECHNOLOGY

11

06

RESEARCH & TECHNOLOGY TO SDGS

12

“The OHSWA Inspiration บทความพิเศษ”

07

SAFETY ONE PAGE

18

01

OHSWA NEWS ข่าว ส.อ.ป. หรือ OHS safety Inter Network

เมื่อวันที่ 20-21 ตุลาคม 2567 รศ.ดร.สุนิสา ชายเกลี้ยง วิเทศสัมพันธ์ ส.อ.ป. เข้าร่วมประชุมคณะกรรมการ ANOH (Board of Asian Network Occupational Hygiene) และงานประชุมวิชาการนานาชาติ The 7th ANOH International Conference ณ เมืองกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย เจ้าภาพหลักคือ MIHA (Malaysian Industrial Hygiene Association)

ANOH หรือ Occupational Hygiene network ระดับ Asia ของ OHSWA หรือ ส.อ.ป. เข้าร่วม โดยทีมคณะกรรมการจะร่วมจัดงานประชุมวิชาการนานาชาติทุกๆ ปี ร่วมกับเจ้าภาพหลักซึ่ง ANOH 2024 เจ้าภาพหลักคือ MIHA จัดประชุมวิชาการนานาชาติ The 7th ANOH (Asian Network Occupational Hygiene) Conference ร่วมกับ ANOH ณ เมืองกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย ได้รับเกียรติจาก Dr. Kelvin, Political secretary of Ministry Human Resources มาเปิดงาน และมี Dr. Yuka, ILO representative เป็น Keynote address โดยในปีถัดไป ANOH 2025 จะจัดขึ้นที่ประเทศ Taiwan

ส.อ.ป. (OHSWA) ร่วมจัดงานประชุมนานาชาติ APOSHO (Asia Pacific Occupational Safety & Health Organization) conference ครั้งที่ 38 ในฐานะ Co-organizer ระหว่างวันที่ 15-16 พฤศจิกายน 2567 ณ โรงแรม รอยัล ริเวอร์ โฮเทล ภายใต้ธีมงาน "Towards the sustainability on Safety, Health and Well Being" เป็นการขับเคลื่อน เผยแพร่และแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ด้านความปลอดภัยในระดับนานาชาติ เพื่อให้พนักงานมีความปลอดภัย มีสุขภาพที่ดี และมีความสุขในการทำงาน

ภายในงานนี้ นำโดย รองศาสตราจารย์ วิชัย พุกฤษธาราธิกุล นายกสมาคมฯ ที่ปรึกษา และ คณะกรรมการบริหาร ส.อ.ป. ได้เข้าร่วมพิธีเปิด และกิจกรรมการ รวมถึงที่ปรึกษาจาก ส.อ.ป. ร่วมเป็น Chair, Co-chair ในห้องนำเสนอผลงานทั้ง Oral และ Poster และทีมอนุกรรมการวิชาการ ทั้งนี้ รองศาสตราจารย์ ดร.สุนิสา ชายเกลี้ยง วิเทศสัมพันธ์ ส.อ.ป. ได้รับเชิญบรรยายพิเศษ (Keynote speaker) และ Modulator ช่วงสรุป Wrap up-panel discussion

นอกจากนี้ ส.อ.ป. ประชาสัมพันธ์ ผ่านสื่อวิดีโอแนะนำองค์กร คณะกรรมการและกิจกรรม ส.อ.ป. ในงานนี้ต่อสมาชิกของ APOSHO และนานาชาติ ในปีแรกของการเป็นสมาชิกแบบ Full member นอกจากการเป็น องค์กรร่วมจัดงานประชุมแล้วยังเข้าสู่บทบาท Funtional committee ของ APOSHO โดยหลักของ 3 คณะกรรมการจาก 6 ชุดคณะกรรมการ สิ้นสุดภาระกิจ APOSHO38 และการประชุมสมาชิก AGM ประเทศอินเดีย รับรองเป็นเจ้าภาพปีถัดไป จะจัดงานประชุม APOSHO ครั้งที่ 39 ณ กรุง New Delhi, India

Safety Talk จป.ขอเล่า

พาดู mouth

02

Topic: เสาไฟฟ้า มีสายอะไรบ้าง

โดย คุณกฤษณพงศ์ อวบอ้วน

ตำแหน่ง เจ้าของเพจ Facebook: Safety Sharing,

เจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานระดับวิชาชีพ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคสาขากุมภวาปี

“เคยสงสัยกันไหม บนเสาไฟ 1 ต้น มีสายอะไรบ้าง แต่ละสายทำหน้าที่อะไร และมีอันตรายอย่างไร”

เสาไฟฟ้า มีสายอะไรบ้าง?

1.) สายไฟฟ้าแรงดัน 22,000 โวลต์

2.) สายไฟฟ้าแรงดัน 230/400 โวลต์

3.) สายสื่อสาร โทรศัพท์ และสายอินเทอร์เน็ต

สายไฟฟ้า คือ สายตัวนำที่ทำหน้าที่ส่งพลังงานไฟฟ้า จากจุดหนึ่งไปยังจุดหนึ่งหรือจากแหล่งกำเนิดถึงผู้ใช้ไฟฟ้า สายไฟฟ้าสามารถพบเห็นได้ทั่วไปตามบ้านเรือน อาคาร และในอุตสาหกรรมต่าง ๆ ซึ่งจะถูกติดตั้งทั้งแบบเหนือศีรษะและใต้ดิน สายไฟฟ้าจะประกอบด้วยตัวนำ จะทำจากโลหะที่ยอมให้กระแสไฟฟ้าไหลผ่านได้ดี ฉนวน และเปลือกนอก ใช้ในการหุ้มป้องกันไม่ให้ผู้ใช้ไปสัมผัสสายโดยตรงและลดโอกาสที่จะทำให้เกิดอันตรายจากไฟฟ้า การเลือกใช้สายไฟฟ้าประเภทต่างก็ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ในการส่งพลังงานไฟฟ้า เมื่อเข้าใกล้หรือไปสัมผัสสายตัวนำที่มีฉนวนชำรุด หรือเสื่อมสภาพก็อาจจะส่งผลให้ผู้สัมผัสโดนกระแสไฟฟ้าดูดได้ สายที่อยู่บนเสามี 3 ประเภท ดังนี้

1. สายไฟฟ้าแรงดัน 22,000 โวลต์ หรือสายไฟฟ้าแรงดันกลาง (Medium Voltage) จะถูกติดตั้งที่ความสูงจากพื้นประมาณ 10 เมตร ตามรูปจะมีทั้งหมด 3 วงจร ส่วนมากจะนิยมเรียกสายไฟฟ้าแรงสูง แต่ถ้าหากแบ่งตามมาตรฐาน IEC 60038 มันคือ ไฟฟ้าแรงดันกลาง แต่มันก็เป็นที่น่ากลัวกับ

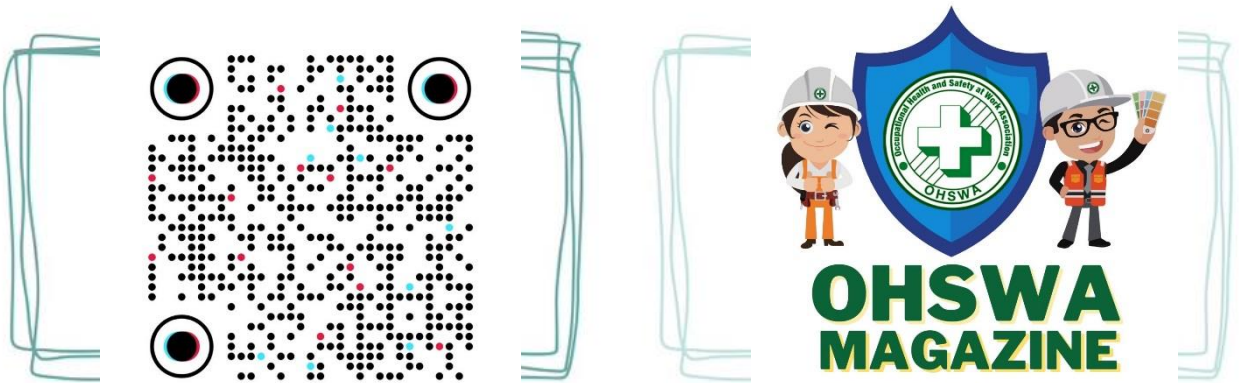
ถ้าเราเรียกสายไฟฟ้าแรงสูง มันก็คือ สายไฟฟ้า 22,000 โวลต์ ระบบไฟฟ้าแรงดัน 22,000 โวลต์ สามารถกระโดดข้ามอากาศมาได้สัมผัส ยิ่งไฟฟ้ามีแรงดันสูงมากเท่าไรก็ยิ่งกระโดดข้ามได้ไกลมากเท่านั้น

2. สายไฟฟ้าแรงดัน 230/400 โวลต์ หรือสายไฟฟ้าแรงต่ำ ตามรูปจะมีทั้ง 4 เส้น ไฟ 3 เฟส ประกอบด้วย สาย N, L1, L2, L3 จะถูกติดตั้งที่ความสูงจากพื้นประมาณ 8 เมตร เมื่อทำการวัดแรงดันไฟฟ้าสาย N กับ L แรงดันจะเท่ากับ 230 โวลต์ ถ้าหากวัดแรงดันไฟฟ้า สาย L1 กับ L2 หรือ L2 กับ L3 แรงดันไฟฟ้าจะเท่ากับ 400 โวลต์

3. สายสื่อสาร สายอินเตอร์เน็ต สายโทรศัพท์ ก็จะมีทั้งเก่าและใหม่หลายร้อยสายอยู่บนเสา ถูกติดตั้งสูงจากพื้นประมาณ 5-6 เมตร ถ้าถามว่าสายพวกนี้อันตรายไหม? อันตราย เนื่องจากสายสื่อสารบางเส้นจะมีลวดสลับสำหรับเดินสายระยะไกลที่เป็นตัวนำไฟฟ้าได้ ถ้าระบบไฟฟ้าแรงต่ำไม่ได้อยู่ในสภาวะที่ปกติหรือมีการรั่วไหลของกระแสไฟฟ้าก็สามารถส่งผลกระทบต่อผู้มาสัมผัสให้เกิดอันตรายถึงแก่ชีวิตได้

อ้างอิง: คู่มือวิศวกรรมการออกแบบและการก่อสร้างระบบจำหน่าย กฟภ.

“พลังงานไฟฟ้าจะถูกส่งพลังงานไฟฟ้าผ่านตัวนำ เมื่อมีความผิดปกติของสายในระบบไฟฟ้าแล้วไปสัมผัสก็จะส่งผลให้กระแสไฟฟ้าวิ่งผ่านร่างกายได้รับอันตรายจนถึงขั้นเสียชีวิต หากพบเห็นความผิดปกติบนเสาไฟฟ้า เช่น สายไฟฟ้าหย่อน จนวนหุ้มเสื่อมสภาพ เสียงดังผิดปกติบนเสา สายสื่อสารขาด ควรหลีกเลี่ยงห้ามเข้าใกล้โดดเด็ดขาด และแจ้งการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคในพื้นที่ โทร. 1129 ถ้าหากเป็นสายสื่อสารโทรคมนาคมสามารถโทรแจ้งได้ที่ กสทช. โทร. 1200”

@ohswamagazine

OHSWA magazine

03 Safety Law

กฎหมายความปลอดภัย

กฎหมายใหม่เจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงาน

ผู้เขียน คุณกวีพรรณ อังศิริ

รองผู้อำนวยการฝ่ายความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อม

บมจ.อุตสาหกรรมทำเครื่องแก้วไทย

สวัสดิ์ปีใหม่ ชาว ส.อ.ป. ทุกคน ก็ขออวยพรให้ทุกท่านปลอดภัย ปลอดภัย ใจเป็นสุขนะค่ะ เปิดตำราใหม่ มา จป. น่าจะอยู่ในช่วงจัดทำรายงานผลการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงาน ครั้งที่ 2 ภายในเดือนมกราคม และหากจป. ท่านใดที่ทำงานมีสารเคมีอันตรายตามรายการในประกาศกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานเรื่อง แบบบัญชีรายชื่อสารเคมีอันตรายและรายละเอียดข้อมูลความปลอดภัยของสารเคมีอันตราย หลังจากที่ส่งรายงาน สอ.1 ภายใน 7 วัน หลังจากรอบตรวจแล้ว ต้องจัดทำบัญชีรายชื่อสารเคมีอันตรายที่ตนมีครอบครองภายใน 31 มกราคมของทุกปี นายจ้างที่ไม่ปฏิบัติตามมีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 400,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และถ้าใครมีสารเคมีอันตรายตามบัญชีนี้ อย่าลืมนำชื่อสารเคมีไปตรวจสอบกับกฎหมายของกรมโรงงานอุตสาหกรรมอีกฉบับด้วยนะค่ะ มีสารเคมีบางรายการซ้ำกัน เพื่อจัดทำรายงานความปลอดภัย การเก็บรักษาวัตถุอันตรายประจำปี (บจ.6)

เปิดปีใหม่มา 9 มกราคม กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ประกาศกฎหมายใหม่เกี่ยวกับพวกเราชาว จป. กับครอบคลุมทั้งสายที่สำเร็จการศึกษาสาขาอาชีวอนามัยและความปลอดภัยและสายอบรม เรียกว่าได้ดูแลและยกระดับมาตรฐานกันทุกส่วนเลยทีเดียวนะค่ะ มาดูกันว่ามื่ออะไรเปลี่ยนแปลงกันบ้าง มาฉบับแรก เป็น

“ประกาศกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน เรื่อง การเทียบเท่าวุฒิการศึกษา ไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีสาขาอาชีวอนามัยและความปลอดภัย”

“ประกาศกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน เรื่อง การเทียบเท่าวุฒิการศึกษา ไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีสาขาอาชีวอนามัยและความปลอดภัย”

ประกาศฉบับนี้ บังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 10 มกราคม 2568 และยกเลิกประกาศกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน เรื่อง การเทียบเท่าวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่า ปริญญาตรีสาขาอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ลงวันที่ 26 กันยายน 2566

สำหรับข้อที่ 3 เป็นการกำหนด ให้ผู้ที่มีคุณสมบัติเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานระดับวิชาชีพที่สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี สาขาอาชีวอนามัยและความปลอดภัยหรือเทียบเท่า ต้องสำเร็จการศึกษาในหลักสูตรของสถาบันการศึกษาที่เปิดการเรียนการสอนด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยที่ได้รับการตรวจสอบหลักสูตรการศึกษาจากกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ตามรายละเอียดแนบท้ายประกาศ ซึ่งมีการปรับเปลี่ยนจากประกาศเดิม ที่กำหนดให้ผ่านการพิจารณาความสอดคล้องของระบบเท่านั้น

และมีการเพิ่มเติมในส่วนของผู้ที่สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่า ระดับปริญญาตรีจากสถาบันอุดมศึกษาในต่างประเทศ ต้องเป็นหลักสูตรที่เปิดการเรียนการสอนด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ให้สามารถแสดงเอกสารและหลักฐานการสำเร็จการศึกษา และเอกสารผลการเทียบคุณวุฒิตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรที่กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมกำหนดได้

ผู้ที่สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี สาขาอาชีวอนามัยและความปลอดภัยหรือเทียบเท่าที่ผ่านการเทียบเท่าจากกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ก่อนที่ประกาศนี้มีผลบังคับ ถือว่าเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติตามข้อ 21(1) แห่งกฎกระทรวงการจัดให้มีเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงาน บุคลากร หน่วยงาน หรือคณะบุคคลเพื่อดำเนินการด้านความปลอดภัยในสถานประกอบกิจการ พ.ศ. 2565

สำหรับเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยระดับวิชาชีพ ที่ไม่ได้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาอาชีวอนามัยและความปลอดภัยหรือเทียบเท่า ที่ประสงค์จะเข้ารับการอบรมตามประกาศกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน เรื่อง หลักสูตรการฝึกอบรม คุณสมบัติวิทยากร และการดำเนินการอบรมเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานระดับเทคนิคขั้นสูงและระดับวิชาชีพ ทางกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ได้ออกหลักเกณฑ์การประเมินโดยวิธีการทดสอบ หลักสูตรเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงาน ระดับเทคนิคขั้นสูง และระดับวิชาชีพ ตาม “ระเบียบกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ว่าด้วยหลักเกณฑ์การประเมินวิธีการทดสอบ หลักสูตรเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงาน ระดับเทคนิคขั้นสูง และระดับวิชาชีพ ”

ซึ่งมีผลบังคับใช้ วันที่ 10 มกราคม พ.ศ. 2568 เช่นเดียวกัน โดยกฎหมายฉบับนี้ ได้กำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะเข้ารับการประเมินโดย

- ผู้ที่เข้ารับการประเมินที่ผ่านหลักสูตรเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานระดับเทคนิคขั้นสูงต้องเข้ารับการประเมินโดยวิธีทดสอบความรู้ ความเข้าใจโดยการสอบข้อเขียนแยกแต่ละหมวดวิชาตามหลักสูตร
- ผู้ที่เข้ารับการประเมินที่ผ่านหลักสูตรเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานระดับวิชาชีพ ต้องเข้ารับการทดสอบความรู้ ความเข้าใจโดยการสอบข้อเขียนแยกตามหมวดวิชา และทดสอบความสามารถโดยการสอบปฏิบัติ เกี่ยวกับการตรวจวัดและประเมินผลระดับความร้อน ความเข้มแสงสว่างและระดับเสียง

ทั้งสองหลักสูตร ผู้เข้ารับการประเมินต้องผ่านการทดสอบข้อเขียนด้วยคะแนนไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 60 ของแต่ละหมวดวิชา กรณีผู้เข้ารับการประเมินสอบข้อเขียนไม่ผ่านเกณฑ์ในหมวดวิชาใดให้เข้ารับการทดสอบในหมวดวิชาที่ไม่ผ่านอีกครั้งหนึ่ง

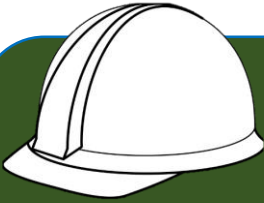
สำหรับการทดสอบปฏิบัติของหลักสูตร เจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานระดับวิชาชีพ ต้องเข้ารับการทดสอบปฏิบัติเกี่ยวกับการตรวจวัด และประเมินระดับความร้อน ความเข้มแสงสว่าง และระดับเสียงเป็นรายบุคคล และสอบผ่านด้วยคะแนนไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 60 ของแต่ละเรื่อง กรณีผู้เข้ารับการประเมินเข้ารับการทดสอบปฏิบัติไม่ผ่านเกณฑ์ ให้เข้ารับการทดสอบปฏิบัติในเรื่องที่ไม่ผ่านอีกครั้งหนึ่ง หากยังไม่ผ่านให้ผู้นั้นเข้ารับการอบรมและทดสอบการใช้อุปกรณ์และเครื่องมือเฉพาะในเรื่องนั้นใหม่

การดำเนินการทดสอบนายจ้างหรือผู้ให้บริการด้านการฝึกอบรมแจ้งข้อมูลสำหรับการดำเนินการทดสอบพร้อมรับรองคุณสมบัติของผู้เข้ารับการประเมินรายบุคคลตามแบบแนบท้ายระเบียบนี้ ให้กองความปลอดภัยแรงงาน ก่อนการประเมินไม่น้อยกว่า 30 วันทำการ

ทั้งนี้ ท่านสามารถเข้าไปศึกษากฎหมายฉบับเต็มได้ที่ลิงก์เอกสารอ้างอิง

เอกสารอ้างอิง

- [1] “ประกาศกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน เรื่อง การเทียบเท่าวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีสาขาวิชาอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ”. สืบค้น 11 มกราคม 2568 . จาก https://ratchakitcha.soc.go.th/documents/53639.pdf?fbclid=IwZXh0bgNhZW0CMTEAAR0hKnOLf62qJUTPBbaSquaRZGwq9Hzbb_kACm3_fvyF6UXP4HftL9qyCtY_aem_kPKQxBToD6YfpJD Uqe3TRQ
- [2] ระเบียบกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ว่าด้วยหลักเกณฑ์การประเมินวิธีการทดสอบหลักสูตรเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงาน ระดับเทคนิคขั้นสูง และระดับวิชาชีพ. สืบค้นวันที่ 11 มกราคม 2568. ที่มา : https://ratchakitcha.soc.go.th/documents/53640.pdf?fbclid=IwZXh0bgNhZW0CMTEAAR3sXdasCRyPPgpzqWJQI7KShrClnvkdzvhM0yFfrtZWTQH-a-Htebfy7Zo_aem_5oQJFGKtAJK51WKeaQ4gMQ

04

Academic to best practice/Innovation ทฤษฎีสู่การปฏิบัติหรือนวัตกรรม

แอปพลิเคชันสำหรับการตรวจสอบความปลอดภัยในการทำงาน (Smart Application for Safety Observation Index)

เขียนโดย **คุณฐิตาพร มะตาด (Thitaphorn Matad)¹**

ดร.วรวรรณ ภูษาดา (Worawan Poochada)² รศ.ดร.สุนิสา ชายเกลี้ยง (Sunisa Chaiklieng)²

¹หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาอนามัยสิ่งแวดล้อม อาชีวอนามัยและความปลอดภัย คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

B.Sc. program in Environmental Health–Occupational Health and Safety, Faculty of Public Health, Khon Kaen University

²สาขาวิชาอนามัยสิ่งแวดล้อม อาชีวอนามัยและความปลอดภัย คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Department of Occupational Health and Safety, Faculty of Public Health, Khon Kaen University

*ผู้เขียนหลัก: worapoo@kku.ac.th

“การรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพในแผนกความปลอดภัยถือเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการวางแผนเพื่อความปลอดภัยในองค์กร อย่างไรก็ตาม ความท้าทายมักเกิดขึ้นเนื่องจากกระบวนการรวบรวมข้อมูลที่กระจัดกระจายและการเข้าถึงที่จำกัดสำหรับผู้ใช้งาน ส่งผลให้การได้มาของข้อมูลไม่มีประสิทธิภาพ ดังนั้นจะดีกว่าหรือไม่ หากมีเครื่องมือที่ช่วยเพิ่มการเข้าถึงและลดเวลาในการประมวลผล เป็นเครื่องมือที่ช่วยปรับกระบวนการรวบรวมข้อมูลสำหรับการตรวจสอบความปลอดภัยให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น”

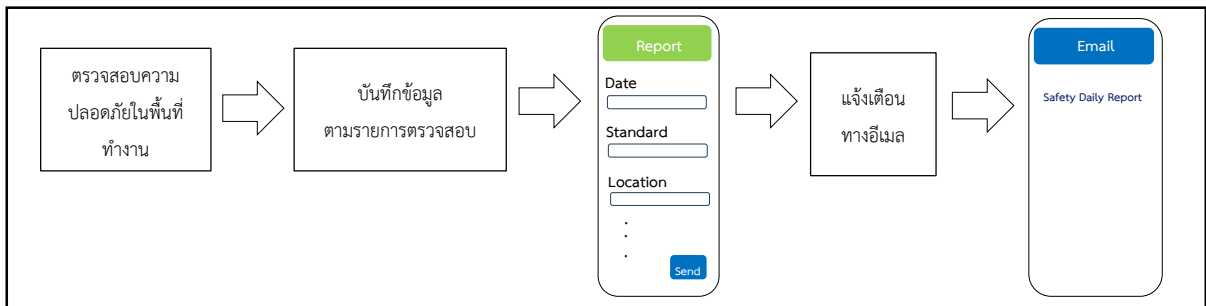
การรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพในแผนกความปลอดภัยถือเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการวางแผนเพื่อความปลอดภัยในองค์กร อย่างไรก็ตาม ความท้าทายมักเกิดขึ้นเนื่องจากกระบวนการรวบรวมข้อมูลที่กระจัดกระจายและการเข้าถึงที่จำกัดสำหรับผู้ใช้งาน ส่งผลให้การได้มาของข้อมูลไม่มีประสิทธิภาพ ดังนั้นจะดีกว่าหรือไม่ หากมีเครื่องมือที่ช่วยเพิ่มการเข้าถึงและลดเวลาในการประมวลผล เป็นเครื่องมือที่ช่วยปรับกระบวนการรวบรวมข้อมูลสำหรับการตรวจสอบความปลอดภัยให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

สำหรับแอปพลิเคชันสำหรับการตรวจสอบความปลอดภัยในการทำงาน เป็นเครื่องมือที่บันทึก และติดตามการตรวจสอบความปลอดภัยในสถานที่ปฏิบัติงาน โดยมีระบบการอนุญาตเข้าใช้งานต่างกันตามบทบาทหน้าที่ เมื่อเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยหรือผู้ตรวจสอบเข้าไปในพื้นที่ สามารถใช้แอปพลิเคชันบันทึกภาพและข้อมูลที่เกี่ยวข้องเข้าสู่ระบบ เจ้าของพื้นที่ผู้รับผิดชอบและผู้ที่เกี่ยวข้องจะได้รับการแจ้งเตือนประจำวันผ่านทางอีเมล สามารถเข้าดูรายงานประจำวันและรายงานย้อนหลังได้โดยเรียลไทม์ นอกจากนี้แอปพลิเคชันยังสามารถ

ประมวลและวิเคราะห์ข้อมูลที่มีการบันทึกในระบบ เพื่อง่ายต่อการสรุปข้อมูล ไม่ว่าจะเป็นรายงาน การตรวจสอบที่มีการบันทึกผลเรียงลำดับตามจำนวนหัวข้อที่พบมากที่สุด การติดตามสถานะของรายงาน และการแก้ไขข้อมูลต่าง ๆ อีกทั้งสามารถดูแผนภูมิแสดงแนวโน้มเฉลี่ยย้อนหลัง เพื่อช่วยให้ทำการปรับปรุง ในหัวข้อตรวจสอบได้ตรงจุดมากขึ้น และมีการสรุปผลรายงานในรูปของพีระมิตความปลอดภัย เพื่อความ สะดวกรวดเร็วในการเข้าถึงของข้อมูล นอกจากนี้ยังสามารถบันทึกผลการรายงานจากแอปพลิเคชันออกมาใน รูปแบบของไฟล์ pdf, excel หรือเชื่อมต่อเครื่องพิมพ์ของอุปกรณ์ได้

การทำงานของ Smart Application for Safety Observation Index

1. การนำเข้าข้อมูล

2. ผลการนำเข้าข้อมูล

(2.1) แสดงผลรายงานประจำวัน

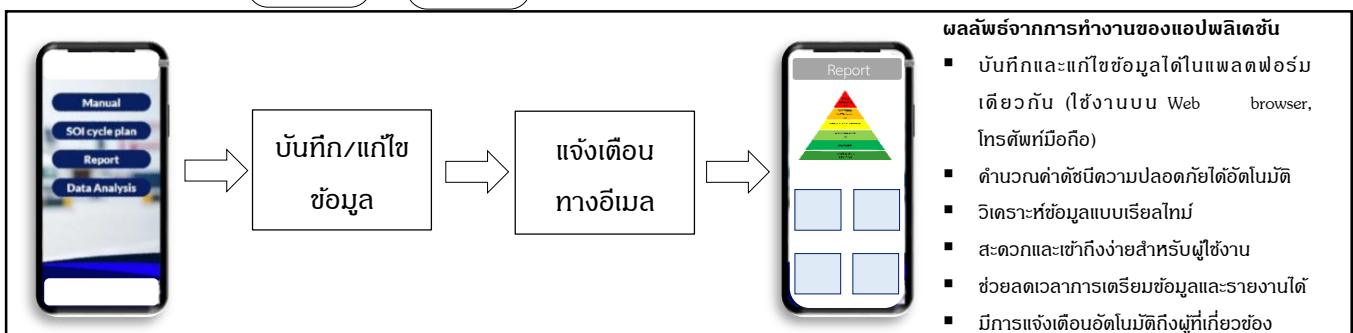

แสดงผลข้อมูลเบื้องต้นและรูปภาพที่มีการบันทึก หากต้องการดู รายละเอียดและแก้ไขข้อมูล สามารถเลือกข้อมูลที่ต้องการเพื่อไปยัง หน้าแก้ไขข้อมูลได้

(2.1) แสดงผลสรุปและวิเคราะห์ข้อมูล

แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากรายงานประจำวันจำ เช่น พีระมิตความปลอดภัย และการจัดอันดับของรายการที่มีการบันทึกข้อมูลมากที่สุด 3 อันดับแรก

ผลลัพธ์จากการทำงานของแอปพลิเคชัน

- บันทึกและแก้ไขข้อมูลได้บนแพลตฟอร์มเดียวกัน (ใช้งานบน Web browser, โทรศัพท์มือถือ)
- ดำเนินการวัดชี้ความปลอดภัยอัตโนมัติ
- วิเคราะห์ข้อมูลแบบเรียลไทม์
- สะดวกและเข้าถึงง่ายสำหรับผู้ใช้งาน
- ช่วยลดเวลาการเตรียมข้อมูลและรายงานได้
- มีการแจ้งเตือนอัตโนมัติถึงผู้ที่เกี่ยวข้อง

แผนภาพจำลองหน้าจอแสดงผลและขั้นตอนการทำงานของแอปพลิเคชัน

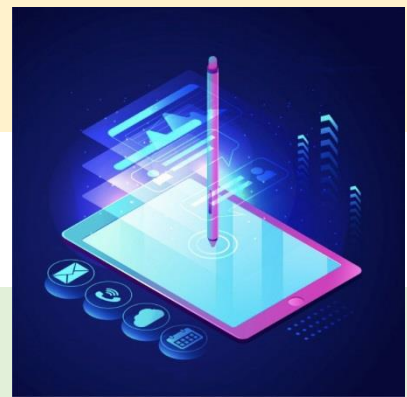
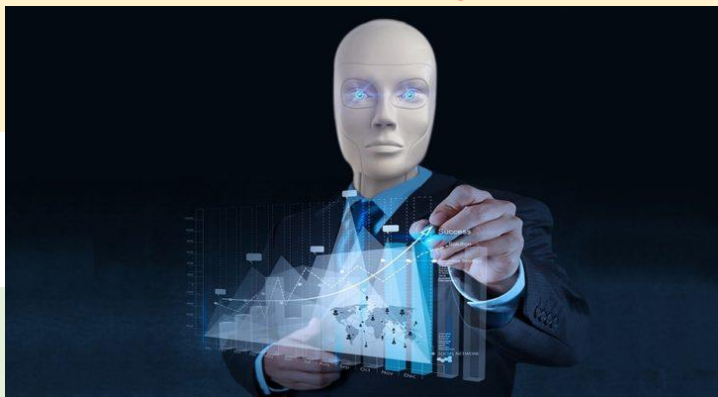
การทำงานของแอปพลิเคชันช่วยอำนวยความสะดวกต่อการใช้งานและสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างรวดเร็วมากขึ้นถึง 67% จากเดิมใช้เวลาในการบันทึกและวิเคราะห์ข้อมูล 10,440 นาที เมื่อใช้งานผ่านแอปพลิเคชัน ใช้เวลาเพียง 3,450 นาที ทำให้สามารถลดเวลาในการทำรายงาน การส่งข้อมูล และลดความผิดพลาดของการวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยความพึงพอใจของผู้ทดลองใช้งานในความสะดวกรวดเร็วและความถูกต้องของข้อมูลอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด (คิดเป็นร้อยละ 93.75 ของผู้ทดลองใช้งานทั้งหมด)

ในยุคแห่งความปลอดภัยและนวัตกรรมอัจฉริยะ แอปพลิเคชันนี้จะเป็นส่วนหนึ่งในการริเริ่มขับเคลื่อนศักยภาพของขั้นตอนการทำงานที่มีประสิทธิภาพสูงสุด ในการจัดการข้อมูลด้านความปลอดภัย ช่วยให้เกิดการนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นในสถานที่ทำงาน

สรุป

ในยุคแห่งความปลอดภัยและนวัตกรรมอัจฉริยะ แอปพลิเคชันสำหรับการตรวจสอบความปลอดภัยในการทำงาน (Smart Application for Safety Observation Index) ช่วยอำนวยความสะดวกต่อการใช้งานและสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว ทำให้สามารถลดเวลาในการทำรายงาน การส่งข้อมูล และลดความผิดพลาดของการวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นส่วนหนึ่งในการริเริ่มขับเคลื่อนศักยภาพของขั้นตอนการทำงานที่มีประสิทธิภาพสูงสุด ในการจัดการข้อมูลด้านความปลอดภัย ช่วยให้เกิดการนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นในสถานที่ทำงาน

อ้างอิง: ผลงานนี้ได้รับรางวัลประเภท "Advanced and Innovation Poster presentation Award"
at the APOSHO 38 conference , Bangkok, Thailand

05

Market place and technology ตลาดความปลอดภัยและเทคโนโลยี

โครงการการขยายผลการบริหารจัดการความปลอดภัยในพื้นที่ก่อสร้าง เพื่อความปลอดภัยในการทำงานและเพิ่มประสิทธิภาพของงาน

การจัดการความปลอดภัย
พื้นที่ก่อสร้างขนาดเล็กและกลาง

เรียนรู้ :

1. เห็นตัวอย่างการทำงานในไซต์ก่อสร้างอย่างปลอดภัย
2. เรียนรู้สื่อการสอนในรูปแบบ E-Book และ Video Clip
3. เน้นการปฏิบัติงานจริง สามารถนำกลับไปใช้ได้

อบรม :
รุ่นที่ 1 เสาร์ที่ 14 ส.ค. 67
รุ่นที่ 2 เสาร์ที่ 21 ส.ค. 67
เวลา 8.30-16.00 น.

สถานที่ **3M Training Center** ลาดกระบัง

อบรมฟรี!!! พร้อมรับ
คู่มือ และสื่อความปลอดภัยอิเล็กทรอนิกส์ อาหาร เครื่องดื่ม และสนับสนุนค่าเดินทางคนละ 400 บาท

← สนใจลงทะเบียนเพื่อลงทะเบียน

จัดโดย : สมาคมอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในการทำงาน (ส.อ.ป.)

ส.อ.ป. ได้จัดหลักสูตรอบรมเรื่อง การจัดการความปลอดภัยในพื้นที่ก่อสร้างฯ โครงการขนาดเล็กและขนาดกลาง จำนวน 2 รุ่น ในวันเสาร์ที่ 14 และ 21 ธันวาคม 2567 โดยมีวัตถุประสงค์

1. สร้างความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการความปลอดภัยโครงการก่อสร้าง
2. ทราบถึงแนวทาง/ตัวอย่างการดำเนินการเพื่อสามารถนำไปปรับใช้ได้
3. เรียนรู้ และเข้าใจสื่อการสอนในรูปแบบ E-Book และ Video Clip เรื่องการจัดการความปลอดภัยในพื้นที่ก่อสร้าง

06

Research & Technology to SDGs

องค์การธุรกิจ ราชการ มหาวิทยาลัย

เปิดแฟ้ม 4 The OHSWA Inspiration แรงบันดาลใจ กับ ส.อ.ป.

ประวัติการพัฒนางานอาชีพอนามัยและความปลอดภัยในประเทศไทย
ในบทบาทของกระทรวงแรงงาน
บทความพิเศษ คุณมานพ ชาญธวัชชัย ศิษย์อาชีพอนามัยรุ่นที่ 4
บันทึก“เท่าที่จำได้”

“สวัสดีครับ พี่ ๆ เพื่อน ๆ และน้อง ๆ ชาวอาชีพอนามัยทุกท่าน ผมได้พบและพูดคุยกับ รศ.ดร.เฉลิมชัย ชัยกิตติคุณ (อาชีพอนามัยรุ่นที่ 2 หรือ Occ รุ่น 2 มหิดล) ให้ผมเขียนเล่าเหตุการณ์งานอาชีพอนามัยที่เกิดขึ้นที่กระทรวงแรงงานตั้งแต่เริ่มเข้าไปบุกเบิกงานในปี พ.ศ. 2517 ผมเรียนท่านว่านานหลายปีแล้ว บางอย่างก็จำไม่ได้ เพราะไม่มีการเก็บบันทึกใด ๆ ไว้ แต่ก็รับปากท่านว่าจะลองเขียนลำดับเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดตั้งแต่เริ่มเข้าไปทำงานที่กระทรวงแรงงาน จึงใช้หัวข้อที่เขียนว่า “เท่าที่จำได้” เป็นหัวข้อเรื่อง ดังนั้นจึงเป็นการเล่าเท่าที่จำได้ ไม่สามารถระบุวันเวลาที่แน่นอนได้ และต้องขออนุญาตเอ่ยนามของผู้ที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น...”

(ภาควิชาอาชีพอนามัยและความปลอดภัยในปัจจุบัน) คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล *อาจกล่าวได้ว่าในตลาดแรงงานยังไม่รู้จักว่าอาชีพอนามัยคืออะไร* รุ่นพี่บางคนมาแล้วไปสมัครงานที่โรงงาน *เขากาม”เรียนอาชีพหรือ? สาขาอะไร?” เขายังไม่มีตำแหน่งที่จะรับ* กว่าที่จะอธิบายว่าเราเรียนอะไรมา มาทำอะไรให้เขาได้บ้างกว่าที่ทางโรงงานจะเข้าใจได้ ก็ต้องใช้เวลาพอสมควร นี่เป็นสิ่งที่พวกเรารุ่นแรก ๆ พบกับอุปสรรคในการที่จะไปสมัครงาน เมื่อเข้าไปทำงานได้แล้ว ก็ต้องเริ่มงานแบบที่ต้องอธิบายให้หน่วยงานต่าง ๆ เข้าใจในงานวิชาชีพว่าจะช่วยอะไรเขาได้ แล้วจะประสานงานกับเขาได้อย่างไร นี่คือปัญหาที่นักศึกษารุ่นแรก ๆ ของภาควิชาอาชีพอนามัยต้องเผชิญกับปัญหาอย่างมากมาย

แต่จากการที่พวกเราซึ่งทำงานที่กระทรวงแรงงาน ทำงานกันอย่างหนัก หุ่มเทการทำงานอย่างเต็มที่ ทั้งการประชาสัมพันธ์งาน การฝึกอบรม การออกกฎหมาย การบังคับใช้กฎหมาย จนสถานประกอบการรู้จักงานอาชีพอนามัยและสามารถนำไปใช้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อโรงงาน คนงาน และสังคมได้ จึงทำให้รุ่นหลัง ๆ ที่จบออกมาเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน และได้งานและเงินเดือนที่สูง ๆ อย่างน่าพอใจ >>>>>>

ผมเองเข้าทำงานในปี พ.ศ.2517 ที่กระทรวงแรงงาน ซึ่งตอนนั้นยังมีสถานะแค่กรมแรงงานขึ้นกับกระทรวงมหาดไทย ผมทำงานที่ฝ่ายความปลอดภัยสังกัดกองคุ้มครองแรงงาน จำได้ว่าทั้งฝ่าย มีอาจารย์เกษม พันธุ์ศิริ เป็นหัวหน้าฝ่ายความปลอดภัย นั่งเป็นหัวหน้าฝ่าย โดยที่ทั้งฝ่ายมีอยู่คนเดียวคือหัวหน้าฝ่าย วันแรกที่เข้ามาทำงาน มีผมนั่งเก้าอี้ตรงข้ามกับหัวหน้า โดยมีโต๊ะตัวเดียว และในเวลาช่วงนั้น มีท่านหัวหน้ากองคุ้มครองแรงงานคือ ท่านเจริญ ศิริพันธ์ ซึ่งท่านนับเป็นผู้ให้การสนับสนุนงานความปลอดภัยเป็นอย่างมากในระยะต้นของการทำงาน ต่อมาไม่นาน คุณธีระ ทัพหวนิช (Occ รุ่น 4) ได้โอนจากกระทรวงสาธารณสุข มาอยู่ที่กอง พร้อมกับนั้น คุณณัฐวัตร มนต์เทัญญ์ (Occ รุ่น 2) ก็โอนมาในเวลาใกล้เคียงกัน

ในระยะแรกของการทำงานที่กรมแรงงาน พวกเราทำงานด้วยความยากลำบาก ไม่มีเครื่องมือ เครื่องจักรจวดแม้แต่ชิ้นเดียว ในช่วงแรกของการทำงาน อาจารย์เกษม พันธุ์ศิริ ได้เริ่มต้นด้วยการจัดทำกฎหมายความปลอดภัยในการทำงาน โดยเลือกจัดทำกฎหมายเพื่อป้องกันอุบัติเหตุ จากอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นบ่อย ๆ ได้แก่ อุบัติเหตุที่เกิดจากนั่งร้านในงานก่อสร้างพังถล่ม และมีลูกจ้างเกิดโรคจากการทำงานกับสารพิษ โดยเฉพาะสารตะกั่วและสารแมงกานีส จึงได้มีการออกกฎหมายความปลอดภัยในงานก่อสร้าง (นั่งร้าน) และกฎหมายความปลอดภัยจากการทำงานกับสารเคมีเกิดขึ้นเป็นฉบับแรก ๆ ในช่วงนี้มีการนำเสนอข่าวในหนังสือพิมพ์ เรื่องนั่งร้านพังถล่ม ทับคนงานเสียชีวิตบ่อยครั้ง มีข่าวคนงานที่ทำงานในโรงงานถ่านไฟฉาย เกิดโรคจากการทำงานเป็นจำนวนถึง 20 กว่าคน เป็นทั้งโรคจากพิษสารตะกั่วและโรคจากสารแมงกานีสซึ่งทำงานในโรงงานถ่านไฟฉาย ทำให้สังคมเกิดความสนใจ จึงทำให้กรมแรงงานเห็นความสำคัญของงานความปลอดภัยและเป็นโอกาสให้ อาจารย์เกษม พันธุ์ศิริ ได้ไปชี้แจงกับสำนักงาน ก.พ. เพื่อขอตำแหน่งเจ้าหน้าที่แรงงาน มาทำงานด้านความปลอดภัยในการทำงานซึ่งทำให้ได้ตำแหน่งมา ในระยะนั้นถึงร้อยกว่าอัตรา เป็นอัตราที่ทำงานในส่วนกลาง และสังกัดตามจังหวัดต่าง ๆ ที่มีสถิติอุบัติเหตุสูง

และในเวลาเดียวกัน ด้วยความสามารถของอาจารย์เกษม ท่านก็ประสานกับหน่วยงานต่าง ๆ ทำให้สามารถได้พื้นที่ เพื่อสร้างเป็นสำนักงานของงานความปลอดภัยจำนวน 5 ไร่ บริเวณตลิ่งชัน บนถนนบรมราชชนนี ซึ่งเป็นที่ตั้งของกองความปลอดภัยแรงงาน ในปัจจุบัน ในการทำการออกกฎหมาย กรมแรงงานได้จัดตั้งคณะกรรมการที่เรียกว่า คณะกรรมการกำหนดมาตรฐานความปลอดภัยในการทำงานขึ้น โดยมีผู้แทนทั้งจากนายจ้าง ลูกจ้าง และฝ่ายข้าราชการ และนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญสาขาต่าง ๆ มาเป็นผู้พิจารณาข้อกำหนดของกฎหมายต่าง ๆ โดยมีการตั้งคณะกรรมการหลายคณะและมีพวกเราชาวอาชีวอนามัย เป็นกรรมการและเลขานุการ คณะอนุกรรมการในหลากหลายสาขา นอกจากนี้ยังได้รับความกรุณาจากอาจารย์หลายท่าน มาเป็นประธานและคณะกรรมการ

“...ขอกราบขอบคุณ อาจารย์หมอมาลีณี วงศ์พานิช อาจารย์หมอดุจด เอกตาแสง อาจารย์หมอสมพล กฤตลักษณ์ อาจารย์สุทิน อยู่สุข อาจารย์ประวิทย์ จงวิศาล (อาจารย์นพกร จงวิศาล- Occ รุ่น 1) อาจารย์ชมภู ตักดี พูลเกษ (Occ รุ่น 1) อาจารย์เฉลิมชัย ชัยกิตติกรณ (Occ รุ่น 2) อาจารย์วิทยา อยู่สุข (Occ รุ่น 3) ซึ่งท่านเหล่านี้ ได้นำความรู้มาช่วยพิจารณาการกำหนดกฎหมายหลายฉบับ ซึ่งก็มีทั้งกฎหมายความปลอดภัยเกี่ยวกับงานสารเคมี งานก่อสร้าง งานเครื่องจักร การทำงานในที่อับอากาศ กฎหมายเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ เป็นต้น...”

ท่านผู้อำนวยการเกษม หรือหลายคนมักเรียกท่านว่าอาจารย์เกษม ท่านได้สร้างคุณประโยชน์ต่อพวกเราที่อยู่กรมแรงงานเป็นอย่างมาก ผลงานที่**ผู้อำนวยการเกษม พันธุ์ศิริ ได้ดำเนินการจนทำให้งานความปลอดภัยเกิดความมั่นคงในกรมแรงงาน** นับตั้งแต่ 1) การขอพื้นที่ของกรมธนารักษ์ เพื่อสร้างสถานที่ทำงาน จนได้**สร้างที่ทำงาน สถาบันความปลอดภัยในการทำงานเป็นแห่งแรก** บนเนื้อที่ 5 ไร่ บริเวณตลิ่งชัน บนถนนบรมราชชนนี 2) การของบประมาณสร้างตึก 3 ชั้น บนพื้นที่ 5 ไร่เป็นตึกแรก 3) การขออัตรากำลังจาก ก.พ. 4. **ได้ร่วมกับคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล โดยศาสตราจารย์แพทย์หญิงมาลินี วงศ์พานิช** ในการขอทุนการดำเนินงาน **การศึกษาอบรมในต่างประเทศของเจ้าหน้าที่** ตลอดจน**ได้ผู้เชี่ยวชาญจาก ILO มาช่วยดำเนินงานด้านความปลอดภัยในการทำงานของสถาบันความปลอดภัยในการทำงาน** ประเทศไทยเป็นเวลาหลายปี อย่างไรก็ตาม ฝรั่งก็ต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

นัฐวัตร มนต์เทวกัญ

“เป็นเพราะการทำงานอย่างหนักของพวกเราชาวอาสาสมัครคนแรก ๆ ที่เข้ามาทำงานโดยเฉพาะ คุณณัฐวัตร มนต์เทวกัญ (Occ รุ่น 2) ซึ่งเป็นผู้นำในการสร้างผลงานทางวิชาการต่าง ๆ จนเป็นที่ยอมรับของคนทั้งกรมแรงงาน ในการนี้ก็ได้รุ่นน้อง ๆ อาสาสมัคร (OCC รุ่น 6) ที่ได้มาร่วมเป็นข้าราชการกรมแรงงานในรุ่นแรก ๆ ได้แก่ คุณกาญจนา กานต์วิโรจน์ คุณจิตติมา วีระเดชเกรียงไกร คุณเบญจมาศ ทองไข่มุกต์ คุณปิยาพร ชยดิพันธ์ คุณลัดดา ตั้งจินตนา คุณสุดธิดา กรุงไกรวงศ์ ก็ได้ร่วมกันสร้างผลงานจนได้นำผลงานนี้ไปของงบประมาณเพื่อสร้างสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ดังที่กล่าวมา”

เมื่อได้อาคารสำนักงานแล้ว ก็เป็นหน้าที่ของพวกเราที่จะต้องทำงานหนักเพื่อให้มีผลงานไปชี้แจง สำนักงบประมาณ เพื่อของงบประมาณตั้งแต่ 1) **งบประมาณในการซื้อเครื่องมือตรวจวัด เช่น เครื่องวัดเสียง เครื่องวัดแสง เครื่องมือตรวจสอบสารเคมี เครื่องมือเก็บสารพิษในบรรยากาศการทำงาน** 2) **งบประมาณในการสร้างห้องทดลองหรือห้อง Lab สำหรับวิเคราะห์สารพิษต่าง ๆ ที่เก็บจากสถานที่ทำงานในโรงงานต่าง ๆ นับเป็นเครื่องมือที่ทันสมัยในช่วงนั้น และมีราคาสูง** 3) **งบประมาณสำหรับเครื่องตรวจวัดระดับการได้ยินเพื่อดูระดับการได้ยินว่าผิดปกติหรือไม่ ของคนงานที่ทำงานกับเสียงดังที่เป็นอันตราย** 4) **งบประมาณสำหรับตรวจวิเคราะห์ เครื่องป้องกันอันตรายส่วนบุคคลต่าง ๆ ว่าอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานสามารถป้องกันอุบัติเหตุได้หรือไม่ เช่น ตรวจวิเคราะห์ หมวกนิรภัย รองเท้าหัวเหล็ก เป็นต้น** 5) **งบประมาณในการสร้างห้องประชุม และห้องอบรมทางวิชาการ**

เนื่องจากสถิติการประสบอันตรายและโรคจากการทำงานของคนงาน มีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างมาก กรมแรงงานจึงได้รับการสนับสนุนงบประมาณสำหรับวัสดุ และครุภัณฑ์ตรวจวัดที่ทันสมัยจำนวนมาก เพื่อนำมาเป็นอุปกรณ์ในการป้องกันอุบัติเหตุและโรคจากการทำงานของคนงาน ห้องทดลองปฏิบัติการ หรือห้อง Lab สำหรับวิเคราะห์สาร นับว่าทันสมัย มีเครื่องมือที่ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับ มีผู้มาศึกษาดูงานเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ยังได้งบประมาณสำหรับเครื่องมือตรวจสอบสารเคมี แบบอ่านได้ผลทันทีไปไว้สำหรับตรวจวัดสภาพแวดล้อมสารเคมีในโรงงานทั่วทุกจังหวัด

“ในช่วงประมาณปี 2526 ดร.ชัยยุทธ ชวลิตนิธิกุล (Occ รุ่น 2) ได้โอนย้ายจากกระทรวงสาธารณสุขมาช่วยงานที่กรมแรงงาน ในช่วงนี้กรมแรงงาน ได้แบ่งการบริหารงานออกเป็น 2 กอง คือ กองตรวจความปลอดภัย และสถาบันความปลอดภัยในการทำงาน”

ดร.ชัยยุทธ ชวลิตนิธิกุล

กรมแรงงานได้ออกประกาศกระทรวงฉบับสำคัญอีกฉบับคือ กฎกระทรวงที่กำหนดให้มีเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงาน ประจำสถานประกอบการ โดยระยะแรกกำหนดให้เจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานต้องมีคุณสมบัติต้องจบปริญญาตรี สาขาอาชีวอนามัย หรือเป็นพนักงานในโรงงานที่ผ่านการอบรมหลักสูตรเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานตามที่กรมแรงงานกำหนด โดยมีท่านอธิบดีชำนาญ พงษา ซึ่งเป็นอธิบดีกรมแรงงานในขณะนั้นให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่ในการออกกฎหมาย กฎหมายฉบับนี้นับเป็นกฎหมายที่สำคัญต่อวิชาชีพอาชีวอนามัยเป็นอย่างมาก ทำให้นักศึกษาที่จบออกมาเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานเป็นจำนวนมาก และมีมหาวิทยาลัยหลายแห่งเปิดหลักสูตรอาชีวอนามัยเพิ่มเติมขึ้น กฎหมายฉบับนี้ได้มีการพัฒนาขึ้นเป็นลำดับ จนเป็นกฎหมายที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน มีกฎหมายอีกหลายฉบับที่ออกมา และเป็นกฎหมายที่สำคัญต่อการป้องกันทรัพย์สินของสถานประกอบการ เช่น กฎหมายป้องกันและระงับอัคคีภัย ซึ่งกำหนดให้มีการซ้อมและอพยพการหนีไฟและระงับอัคคีภัย กฎหมายฉบับนี้ คุณณัฐวัตร มนต์เทวัญ เป็นผู้ผลักดันจนสำเร็จ เป็นที่ยอมรับและมีการฝึกซ้อมการดับเพลิงและหนีไฟในสถานประกอบการแทบทุกแห่ง

“...ผมเองนั้นได้รับมอบหมายให้ไปชี้แจงรายละเอียดของกฎหมายความปลอดภัยหลายฉบับ เพื่อให้ผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการกฎหมายของกระทรวงก่อนส่งให้คณะกรรมการกฤษฎีกาและชี้แจงในแง่วิชาการต่อคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อประกาศใช้เป็นกฎหมายต่อไป...”

ในช่วงที่ผมทำงานที่กระทรวงแรงงาน สิ่งที่ผมมุ่งมันให้เกิดให้ได้มีอยู่ 2 ประการ คือ 1) ต้องการให้มีพระราชบัญญัติหรือกฎหมายแม่บทของงานความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเกิดขึ้นโดยเฉพาะ เพื่อเป็นกฎหมายที่สำคัญของวิชาชีพ ความปลอดภัยและอาชีวอนามัย (การออกกฎหมายความปลอดภัยระยะแรกออกโดยอาศัยกฎหมายพ.ร.บ.คุ้มครองแรงงาน) 2) การทำให้เกิดกรมความปลอดภัยในการทำงานเพื่อเป็นหน่วยงานหลักในการบริหารงานอาชีวอนามัยของทางราชการ

แต่สิ่งที่เกิดขึ้นในปัจจุบันทำได้เพียงเรื่องเดียว คือทำให้มีพระราชบัญญัติความปลอดภัยอาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ส่วนข้อ 2 ยังไม่เกิด ทำไมจึงต้องมี พ.ร.บ. นี้ ก็เพราะการมี พ.ร.บ. จะทำให้วิชาชีพอาชีวอนามัยเข้มแข็ง มีกฎหมายเฉพาะดูแล และสามารถดูแลนายจ้าง ลูกจ้าง ให้มีความปลอดภัยจากการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ แนวคิดที่ต้องการให้มีใน พ.ร.บ. คือ การบังคับกำหนดให้สถานประกอบการต้องมีเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานหรือที่เรียกกันว่า จป. ที่มีคุณสมบัติจบสาขาวิชาอาชีวอนามัยจากมหาวิทยาลัยโดยตรง โดยยกเลิก จป.วิชาชีพที่มาจากอบรมแต่ระยะสั้น เพราะการนำบุคลากรที่ไม่มีความรู้เพียงพอจะไม่สามารถทำงานการป้องกันอุบัติเหตุและโรคจากการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และต้องการให้มีหน่วยงานในการทำงานด้าน อาชีวอนามัยในสถานประกอบการโดยตรง เพื่อให้ จป. มีที่ทำงานอย่างมั่นคง

กำหนดให้มีการอนุญาตให้หน่วยงานของเอกชนขอเป็นหน่วยงานฝึกอบรมและหน่วยงานตรวจความปลอดภัยได้ โดยผู้
อบรมและผู้ตรวจความปลอดภัย ต้องมีคุณสมบัติ มีความรู้ด้านอาชีวอนามัย เพื่อเป็นการสร้างงานให้กับผู้จบสาขานี้ เป็น
การขยายงานให้กว้างขวางยิ่งขึ้น ใน พ.ร.บ.นี้ได้กำหนดให้นายจ้างและลูกจ้าง ต้องให้ความสนใจปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่
กฎหมายกำหนด มีการกำหนดโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืน ซึ่ง พ.ร.บ.ก็สามารถประกาศใช้ และมีผลบังคับใช้จนถึงปัจจุบัน

สำหรับข้อ ที่ 2 คือการตั้งกรมความปลอดภัย ซึ่งยังไม่สามารถทำได้ ผมก็หวังว่าในอนาคต น่าจะ
ผลักดันให้เกิดขึ้นได้ ถ้ามีผลงานมากขึ้น และสามารถชี้แจงให้ผู้ใหญ่ในกระทรวงเข้าใจงานและเห็นความสำคัญของ
งานความปลอดภัย อย่างไรก็ตามในแง่วิชาการได้มีการเรียกร้องให้ยกระดับให้เป็น สถาบันส่งเสริมความปลอดภัย
อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน โดยมีสถานะเป็นหน่วยงานอิสระมี พ.ร.บ.รับรองตามกฎหมาย
ดังนั้นในปัจจุบันงานความปลอดภัยที่กระทรวงแรงงานจึงมี 2 หน่วยงาน คือ 1.งานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายความ
ปลอดภัยและการตรวจตามกฎหมาย คือหน่วยงานกองความปลอดภัยแรงงาน ขึ้นตรงกับกรมสวัสดิการและคุ้มครอง
แรงงาน กระทรวงแรงงาน ส่วนอีกหน่วยงานที่เป็นงานวิชาการ คือ สถาบันส่งเสริมความปลอดภัยอาชีวอนามัย
และสภาพแวดล้อมในการทำงาน เป็นหน่วยงานอิสระมี พ.ร.บ.กำหนดให้มีหน่วยงานขึ้น

งานอาชีวอนามัยเมื่อคิดย้อนไปตั้งแต่เริ่มทำงานจนปัจจุบัน นับว่างานอาชีวอนามัยที่เกิดขึ้น มีการพัฒนาขึ้น
ตลอดระยะเวลาเกือบ 50 ปี ซึ่งนักวิชาชีพอาชีวอนามัยได้ดูแลนายจ้าง ลูกจ้าง ให้ทำงานด้วยความปลอดภัย สามารถ
Safe ชีวิตลูกจ้างที่ทำงานในที่อันตรายและที่ทำงานโดยทั่วไปให้พ้นจากการเกิดอุบัติเหตุและโรคจากการทำงานได้เป็น
จำนวนมาก ทำให้ลูกจ้างไม่พิการ ไม่เกิดโรค สามารถทำงานหาเลี้ยงครอบครัวได้อย่างมีความสุข **ถ้าคิดในทาง
หลักกรรมผู้ทำงานวิชาชีพนี้ได้สร้างกุศลกรรมต่อมวลมนุษยชาติ พร้อม ๆ ไปด้วยการทำงานเพื่อเลี้ยงชีพ
ของตนเอง** เกี่ยวกับวิชาชีพอาชีวอนามัย ผมได้อ่านรายงานของ เวลต์อีโคโนมิคฟอรัม WEF ในสวีเดนแลนด์ว่า **อีก
7 ปีข้างหน้าในวงการอุตสาหกรรมจะใช้หุ่นยนต์แทนคนงานกว่า 52% ผมคิดว่าทิศทางของวิชาชีพอาชีว
อนามัยน่าจะมีผลกระทบไม่มากนัก**

“ดังนั้นจึงน่าจะมีการดูแลหลักสูตรให้ก้าวทันตามการเปลี่ยนแปลงในอีก 50 ปีข้างหน้า มีใครคิดบ้าง
หรือยังครับ ?”

ดำกล่าวชื่นชมและขอบคุณ โดย รองศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมชัย ชัยกิตติกรณ์

***ต้องขอบคุณผู้บันทึกจาก คุณมานพ ชาญรัชชัย ศิษย์อาชีวอนามัยรุ่นที่ 4
ของศาสตราจารย์แพทย์หญิงมาลินี วงศ์พานิช อดีตหัวหน้าภาควิชาอาชีว
อนามัยและผู้วางฐานการศึกษาด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในประเทศไทย
ไทยเป็นท่านแรก คุณมานพ ชาญรัชชัย คือหนึ่งในผู้บุกเบิกงานความ
ปลอดภัยและอาชีวอนามัยเคียงข้างกับนายช่างเกษม พันธุ์ศิริ ผู้บังคับบัญชา
และนายณัฐวัตร มนต์เทวีญ (อาชีวอนามัยรุ่นที่ 2) ที่บุกเบิกงานความ
ปลอดภัยในการทำงานที่กองความปลอดภัยแรงงาน กรมสวัสดิการและ
คุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน

กล่าวขอบคุณ จาก บก.นิตยสาร สอ.ป. / รศ.ดร.สุนิสา ชายเกลี้ยง

ขอขอบพระคุณ รศ.ดร.เฉลิมชัย ชัยกิตติภรณ์ ผู้จุดประกายให้เกิดบันทึกของคุณมานพ ชาญธวัชชัย และส่งต่อสารนี้ ในงานอาชีพอนามัยและความปลอดภัยภายใต้กระทรวงแรงงานของไทยมา โดยให้เกียรติกับนิตยสาร ส.อ.ป. ได้เผยแพร่สารนี้สู่รุ่นน้องชาวอาชีพอนามัยและความปลอดภัย ทั้งยังได้เล่าประสบการณ์สมัยท่านเป็นนักศึกษา **ศิษย์อาชีพอนามัยรุ่นที่ 2** ของ **ศ.พญ.มาลินี วงศ์พานิช** ที่ได้เรียนผ่านรูปแบบการเรียนการสอนแบบ **“Active Learning”** จากการติดตามอาจารย์ลงพื้นที่ที่ศึกษากรณี**โรคพิษแมงกานีส (Mn)** ในคนงานโรงงานอุตสาหกรรมผลิตถ่านไฟฉายของไทย หลังมีผู้ป่วย 41 ราย รับพิษจาก Mn ในประวัติการพัฒนางาน **พิษวิทยาอาชีพอนามัย/ โรคจากการทำงาน** ประสบการณ์ตั้งแต่ร่วมสังเกตคนงานที่มีการทุบหินจากภูเขาเป็นก้อนเล็กเพื่อส่งไปโรงงานผลิตถ่านไฟฉาย การสัมผัสฝุ่นจาก Mn ที่กระจายในสภาพแวดล้อมของคนงานจากการหายใจหรือการสัมผัสไปพร้อมมือเปื้อนฝุ่นได้จากการทานข้าวเหนียวในมือกลางวันของคนงาน การได้ไปศึกษาที่กระบวนการผลิตในโรงงานผลิตถ่านไฟฉาย จากการนำหินก้อนเหล่านั้นส่งเข้าหม้อบดแบบโบราณ ภาพฝุ่นดำฟุ้งกระจายและติดตามเสื้อและผ้าถุงของคนงานหญิง ที่สลัดเสื้อปิดฝุ่นเล็กน้อยหลังเลิกงานก่อนกลับบ้านพร้อมฝุ่นที่ติดไปกับเสื้อผ้าไปฝากสมาชิกครอบครัว @@ **โรคจากการทำงานและสิ่งแวดล้อม###**

ท้ายนี้ขอขอบพระคุณอย่างสูง **คุณมานพ ชาญธวัชชัย** ที่บันทึกสารนี้ไว้ก่อนที่จะท่านจะลาลับจากเราไป คุณงามความดีของท่านที่ได้สร้างไว้ในงานความปลอดภัยร่วมกับผู้ที่ท่านได้กล่าวถึงไว้ในบันทึกนี้มีคุณค่ายิ่งต่องานด้านความปลอดภัยมาถึงปัจจุบัน ให้รุ่นน้องผู้รับสารนี้จะได้อ่านต่องานอันน่าภาคภูมิใจในวิชาชีพที่เริ่มต้นของลูกศิษย์นักอาชีพอนามัยของครูบาอาจารย์รุ่นบุกเบิกงานอาชีพอนามัย เพื่อร่วม กั้นสร้างคุณประโยชน์ต่อการพัฒนางานอาชีพอนามัยและความปลอดภัยให้สังคมประเทศไทยสืบไป

ศาสตราจารย์ พญ.มาลินี และอาจารย์ภาควิชาอาชีพอนามัย มหิตล พศ. 2512 - 2521

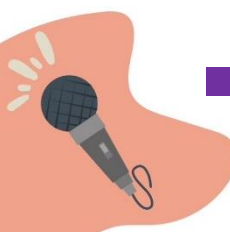
ข้อคิดที่จะฝากไว้ จาก ศาสตราจารย์ พญ.มาลินี วงศ์พานิช

ปูชนียบุคคล ม.มหิตล
หัวหน้าภาควิชาอาชีพอนามัยและความปลอดภัย
พ.ศ. 2512-2531

ในประเทศไทย ชื่อว่ากระทรวงมหาดไทย กระทรวงมหาดไทย มีอยู่หลายหน่วยงาน ภาควิชาอาชีพอนามัยในวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เราจะต้องมาช่วยกันทำงาน ความปลอดภัยของอาชีพอนามัยในเขตหรือ ??? ข้อคิดที่จะฝากไว้ คือการขจัดมลพิษ ความเข้มข้มของธรรม ยุติธรรม และสิ่งดีในสังคมไทย ให้เห็นกันได้ ไม่เห็นแก่ตัว และไม่โกงใครเขาคน หากอาชีพอนามัยทุกคนทำได้เช่นนี้ ความสามัคคีจะเกิดขึ้นในสังคมของเราเอง ความแคบแคบไม่มีและความเมตตาดีจะเกิดขึ้นในสังคมที่เราทั้งหมด ขอหวังไว้เช่นนี้ แต่จะเป็นจริงได้เมื่อใดนั้น อยู่ที่ใจและใจของพวกเราเอง.

๖ ต.ค. 2533

Safety one page Chapter

Safety หน้าเดียวจบ (เพราะรู้ว่าคุณช้เกียจอ่าน) “สอบสวนอุบัติเหตุ ไปเพื่ออะไร”

เขียนโดย คุณวีริศ จิรไชยภาส

รถยนต์ไฟฟ้า ถือเป็นเรื่องร้อนแรงมากในปี 2024 ที่ผ่านมา เพราะประเทศไทยมีการนำเข้าและมียอดขายในประเทศ สูงถึงกว่า 50,000 คันเลยทีเดียว ซึ่งต้องยอมรับว่า แม้วารยนต์เครื่องสันดาป (รถน้ำมัน) จะเกิดขึ้นและมีการใช้งานมากกว่า 100 ปีแล้วก็ตาม แต่รถยนต์ไฟฟ้า ยังถือเป็นของใหม่ที่ยังคงมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและรวดเร็ว โดยเฉพาะในส่วนของระบบแบตเตอรี่ประจุไฟฟ้า ที่เทคโนโลยีการผลิต และการประจุไฟฟ้า ยังคงพัฒนาและมีความหลากหลาย ตั้งแต่ชนิดของสารตั้งต้นที่ใช้ (ลิเทียมไอออน; Li-ion) ที่แตกต่างกันหลายประเภท วิธีการผลิตแบตเตอรี่ การต่อเชื่อมวงจร การระบายความร้อน ขนาดประจุหรือการประกอบแบตเตอรี่ ล้วนเป็นสิ่งที่ยังพัฒนาให้มีประสิทธิภาพที่สูงขึ้นเรื่อยๆ เพื่อให้สามารถประจุไฟฟ้าได้มากขึ้น ด้วยขนาดของแบตเตอรี่ที่เล็กลง รวมถึงแบตเตอรี่ที่มีขนาดที่ใหญ่ขึ้น เพื่อรองรับการขับขี่ระยะทางที่ไกลขึ้น หรือรองรับรถขนาดใหญ่ขึ้น ไม่ว่าจะเป็นรถกระบะ หรือรถบรรทุกขนาดก็ตาม

ในฐานะเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานคนหนึ่ง ขอยอมรับว่า เรื่องรถยนต์ไฟฟ้าเหมือนจะเป็นเรื่องไกลตัว เพราะยังไม่มีความคิดที่จะนำมาใช้งาน แต่พอมีการนำรถยนต์ไฟฟ้ามาจอดในโรงงานเรา หรือเริ่มมีการติดตั้งสถานีประจุไฟฟ้า หรือที่ชาร์จไฟของรถยนต์ไฟฟ้า ในโรงงานแล้ว ต้องบอกว่าเรื่องนี้กลายเป็นเรื่องใกล้ตัวขึ้นมาได้ในทันที

เพราะความเสียหายจากการมีและใช้รถยนต์ไฟฟ้านั้น ยังเป็นเรื่องใหม่ที่ยังขาดข้อมูล การทดสอบ ทดลอง รวมถึงขาดประสบการณ์ในการจัดการความปลอดภัยของรถยนต์ไฟฟ้าเป็นอย่างมาก และยังไม่ค่อยมีกรณีศึกษาในการดับเพลิง หรือจัดการกรณีฉุกเฉิน (ไม่ใช่ว่าไม่มีเคสนะ แต่ไม่ค่อยมีข้อมูลเผยแพร่สู่สาธารณะมากนัก)

วันนี้จึงขอมาแชร์ข้อมูลจากการศึกษา รวบรวมข้อมูล และการระดมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญผู้เกี่ยวข้องในงานขนส่ง และเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงาน ของ SCG ในประเด็นความเสี่ยงจากการใช้รถยนต์ไฟฟ้าในแต่ละสถานการณ์ เพื่อเป็นประโยชน์และจุดประกายในการช่วยกันดูแลและป้องกันความเสี่ยงหรือเหตุการณ์เหล่านี้ ในแต่ละสถานประกอบการต่อไปนะครับ

สถานการณ์	กรณีความเสี่ยงหรือเหตุการณ์อันตราย
ขณะชาร์จ หรือประจุไฟ	<ul style="list-style-type: none"> การระบายความร้อนในระหว่างประจุหรือชาร์จไฟไม่ดี อาจเกิดการสะสมความร้อนและลุกติดไฟ มีความร้อนจากอุณหภูมิ หรือแสงแดดกลางแจ้ง ในบริเวณที่ประจุไฟฟ้า ทำให้อุปกรณ์มีความร้อนสะสมสูงขึ้น
การดับเพลิงก่อนลุกลาม	<ul style="list-style-type: none"> ไม่สามารถเข้าถึง Battery Pack เนื่องจากความร้อนสูง การระเบิดของแบตเตอรี่ และไอกรด การติดตั้งสถานีประจุไฟฟ้า ใกล้โครงสร้างหลักของอาคาร เมื่อเกิดเหตุเพลิงไหม้จะเกิดความเสียหาย หรือการลามไฟได้ง่าย ต้องมีการเว้นระยะการจอด ในระหว่างประจุไฟฟ้าในสถานี เพื่อลดความเสียหาย และป้องกันการลามไฟจากกรหรือแบตเตอรี่ที่ลุกติดไฟ
การดับเพลิงขณะลามไฟ	<ul style="list-style-type: none"> มีแก๊สพิษ ค้อนพิษ จากการติดไฟ เพาไหม้ และจากสารดับเพลิงที่ใช้ มีน้ำเสียจากการดับเพลิง ที่ปนเปื้อนลงสู่รางระบายน้ำ หรือรางน้ำสาธารณะ (อาจปนเปื้อนโลหะหนัก) กรณีที่ไม่มี fire wall ป้องกัน อาจเกิดการลุกลามของไฟ เข้าสู่ตัวอาคาร หรือมีความเสียหายรุนแรงจากการระเบิด และเปลวไฟ (jet fire)
การเกิด Reignited	<ul style="list-style-type: none"> ต้องมีเครื่องมือหรืออุปกรณ์เพื่อช่วยเคลื่อนย้ายรถ ก่อนเกิด Reignited เพื่อความการลามไฟไปยังรถข้างเคียง ต้องมีพื้นที่เฝ้าระวังการเกิด Reignited เป็นเวลา 72 ชม.
โครงสร้างอาคารหรือสิ่งปลูกสร้าง	<ul style="list-style-type: none"> ความร้อน และเปลวเพลิง (Jet fire) อาจก่อให้เกิดการลุกลามไฟไปที่โครงสร้าง เสา เพดาน หลังคา โดยเฉพาะโครงสร้างเหล็ก หรือไม้ ต้องไม่ติดตั้งสถานีประจุไฟฟ้า ภายในตัวอาคาร โรงงาน หรือสิ่งปลูกสร้าง เพราะเมื่อเกิดเหตุเพลิงไหม้ จะสร้างความเสียหายจำนวนมาก การต่อพ่วงไฟฟ้าออกจากยานยนต์ไฟฟ้าไปใช้งาน หรือ Vehicle-to-load (V2L) ต้องห้ามทำในโรงงาน
<ul style="list-style-type: none"> Fire Protection / Detector System ไม่สามารถตรวจจับความร้อนหรือควันได้อย่างครอบคลุมหรือทันท่วงที 	<ul style="list-style-type: none"> มีความร้อนสะสมที่อาจเป็นอันตรายหรือเกิดการลุกไหม้ของเครื่องประจุไฟฟ้า จึงต้องติดตั้งระบบตรวจจับด้วยอุณหภูมิหรือความร้อน (Thermo-scan / IR Camera) พร้อมระบบตัดพลังงาน เพื่อป้องกันการลุกไหม้

OHSWA MAGAZINE 2024, Volume 3, Number 3

Occupationnal Health Safety at Work Association (OHSWA)

